

RAPOR

3-4 KASIM 2000 PROF. DR. NUSRET FİŞEK ANMA ETKİNLİKLERİ "HALK SAĞLIĞI UZMANLIK EĞİTİMİ" GRUP ÇALIŞMA RAPORU

Halk Sağlığı Uzmanının eğitimini tartışmak üzere, herbirine 15-20 asistan ve uzmanın katıldığı ve başkanlıklarını Prof. Dr. Hamdi Aytekin, Prof. Dr. Ahmet Saltık ve Prof. Dr. Feride Saçaklıoğlu'nun yaptığı üç çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu gruplar; çalışmalarını sırasında sadece halk sağlığı uzmanlığı eğitimini ele almışlar, master ve doktora programlarını tartışmamışlardır. Eğitim programına temel oluşturacak görev tanımı için de II. Halk Sağlığı Kongresinde kabul edilip, TTB Halk Sağlığı Kolun'ca, 1991'de Prof. Dr. Nevzat Eren editörlüğünde geliştirilmiş bulunan görev tanımını ve görev analizini kullanmışlardır. Bu tanımda halk sağlığı uzmanının temel işlevi yöneticilik, araştırmacılık ve danışmanlık olarak belirlenmiştir.

Gruplar eğitimle ilgili temel konularda, aşağıdaki kararları almışlardır.

1. Kuramsal Eğitim

Asistanların halk sağlığı kuramsal eğitiminin süresi artırılmalıdır.

Kuramsal eğitimde sosyoloji, felsefe, ekonomi vb. sosyal bilimlere de yer verilmelidir.

Asistan eğitiminin minimum standartları (bilgi, beceri, davranış) asistanların da katıldığı bir kurulca belirlenmeli ve bunlar kredilendirilmelidir. Tüm fakültelerin su standartlara uyması önerilmelidir.

Teorik eğitimin tek bir merkezde, değişik fakültelerden oluşan öğretim üyelerinin katkısı ile düzenlenmesinde yarar vardır. Bu merkez bir fakülte ya da Halk Sağlığı Uzmanları Derneği olabilir. Eğitim Ankara dışında da sürdürülebilir.

Ortak eğitim aşağıdaki konularda yapılabilir.

Halk sağlığı uzmanlığı uyum eğitimi (yeni başlayanlar için)

- Belli konularda modüler eğitim (Epidemiyoloji, AÇS)
- Özel alanlarda eğitim (sunum becerileri, olağanüstü durumlar)

- Bölgesel sorunlara yönelik eğitim

Eğitim için bilgisayar ortamından da yararlanılabilir.

Eğitimde kullanılacak diğer yöntemler de tartışılmalı, gerekirse bu konuda eğitimcilerin eğitimi yapılmalıdır.

Eğitimin standardizasyonu sağlamada önemli işlev yapan TTB Gezici Eğitim Seminerleri ve Yaz Okulları sürdürülmelidir. Her asistanın bir gezici seminere katılması sağlanmalıdır.

Yetersiz sayıda öğretim üyesi bulunan anabilim dalları mezuniyet sonrası eğitim vermemelidirler. Asistanı varsa, bunu rotasyonla başka halk sağlığı anabilim dallarına gönderebilir. Halk sağlığı anabilim dalı bulunmayan Tıp Fakültelerine (Urfa, Van) rotasyonla öğretim üyesi gönderilmelidir.

Eğitimin standardizasyonu öncesinde, halk sağlığı uzmanlık eğitiminin, çeşitli birimlerde nasıl yapıldığına ilişkin bilgilerin toplanması gerekmektedir. (Bu amaca ulaşmak için Dr. Onur Hamzaoğlu ve Dr. Ata Soyer görev almışlardır.)

2. Rotasyonlar

Temelde yöneticilikle yükümlü olan halk sağlığı uzmanı için klinik rotasyonlar gereksizdir. Bunların Uzmanlık Tüzüğünden de kaldırılması için çaba sarf edilmelidir. Ancak, mevzuat gereği şimdilik yürütülmesi zorunlu bu rotasyonların devlet hastanesi gibi 2. basamak kuruluşlarda ya da fakültenin ilgili anabilim dallarında amaç ve öğrenim hedefleri halk sağlığı anabilim dalınca belirlenmiş olarak yaptırılması uygun olacaktır.

Asistanların yapacağı minimum standart rotasyonlar belirlenmeli ve kredilendirilmelidir. Bu rotasyonlar için de Sağlık Ocağı, Sağlık Müdürlüğü ya da Sağlık Grup Başkanlığı, İş Sağlığı ve Halk Sağlığı Laboratuvarı rotasyonu bulunmalı, anabilim dalları uygun görecekları diğer rotasyonları ayrıca yaptıramadılar. Asistanın seçmeli olarak yapabileceği rotasyonların da bulunması arzu edilmiştir.

Rotasyonlardan önce asistanın uygun bir süreyle, halk sağlığı temel eğitiminden geçirilmesi rotasyonların daha verimli olmasını sağlayacaktır.

3. Yabancı Dil/Bilgisayar Eğitimi

Halk sağlığı asistanının bir yabancı dil, tercihen İngilizce bilmeleri zorunluluk halini almıştır. Asistanlar bu

konuda teşvik edilmeli, üniversite tarafından ücretsiz kurslar verilmesi için girişimlerde bulunulmalıdır.

Bilgisayar kullanma da bir halk sağlığı için zorunluluk haline almıştır. Asistan, SPSS ve Epi-Info gibi paketleri ve Windows yazım programlarını kullanabilecek şekilde bilgisayar eğitimi almalıdır.

Bilgisayar eğitiminin epidemiyoloji ve istatistik eğitimiyle ilişkilendirilmesi, eğitimi kolaylaştırıcaktır.

4. Asistan Karnesi

Asistan eğitiminin kalitesini yükseltmek ve standardizasyon sağlamak amacıyla, Tıp Eğitim Konseyi veya fakültelerin ilgili kurullarının eğitim zorunluluklarını da temel alacak şekilde kredili asistan karnesi düzenlenmelidir.

Geniş bir katılımla, minimum eğitim standartlarını belirleyecek olan ortak bir asistan karnesi hazırlanmalıdır.

Karnede asistanın vereceği ve katılacağı minimum makale sunumu, seminer, kongre ve diğer etkinlikler kredilendirilmelidir.

Uzmanlık sınavına gerebilmek için alınması gereken minimum kredi miktarı saptanmalıdır.

Karne, asistanın eğitiminin izlenmesini sağlayacağı gibi, anabilim dallarını belli eğitimi vermeye zorlayıcı bir işlev de görebilecektir.

Karne, asistanın eğitimin izlenmesini sağlayacağı gibi, anabilim dallarını belli eğitimi vermeye zorlayıcı bir işlev de görebilecektir.

5. Merkezi Sınav

Eğitimi standartları, asistan karneleri geliştirildikten sonra, bütün son sene halk sağlığı asistanlarının ve yeni mezun uzmanların katılacakları bir Merkezi Yeterlilik Sınavı düzenlenmelidir.

Bu sınava asistan karneleri ile ilgili komisyonca uygun bulunanlar katılabilir.

Sınav nesnel ve yapılandırılmış olmalı, teorik bilgi yanında beceri de ölçülmelidir.

Bu ortak sınav gerçekleşinceye kadar, sınavlarda nesnellik sağlamak amacıyla, uzmanlık sınavları için diğer fakültelerdeki öğretim üyelerinden jüri üyesi davet edilmelidir.

Mezun halk sağlığı için de bilgi ve becerilerini sinayabilecekleri kredili periyodik sınavlar düzenlenmelidir.

6. Eğitim Kurumları Değerlendirmesi (Akreditasyon)

YÖK'ün belirlediği ve uzmanlık eğitimi verebilmek için anabilim dalında en az 3 öğretim üyesinin bulunması koşulunun önemli bir adım olduğu düşünülmektedir.

Ancak koşulun her zaman yerine getirilmediği ya da koşulun gerçekleşmesine karşın yeterli bir uzmanlık eğitimi verilemediği bir gerçektir. Bu nedenle uzmanlık eğitimi verebilecek anabilim dalları için minimum standartlar geliştirilmelidir.

Bu standartların geliştirilmesi ve izlenmesinden Halk Sağlığı Uzmanları Derneği ve/veya Yeterlilik Kurulları sorumlu olmalıdır.

7. Eğitim Araştırma Bölgeleri

Halk Sağlığı uzmanlık eğitiminde yaşamsal önem taşımaktadırlar. Topluma dayalı öğrenci ve asistan eğitimi ancak buralarda verilebilir.

Sağlık Bakanlığı'nın ilgili protokolü bir an önce hazırlaması için baskı yapılmalıdır.

Eğitim Araştırma Bölgeleri sadece kırsal kesimi değil, gecekondu bölgeleri ve fabrikaları da içermelidir.

8. Sürekli Eğitim

Halk Sağlığı Uzmanlık Uzmanları belli aralarda (10-15 yıl) yeterlilik sınavına girmelidirler.

Halk Sağlığı Uzmanlarının her yıl kredilendirilmiş faaliyetlere ve eğitimlere katılarak, belli sayıda kredi almaları beklenmelidir.

Halk Sağlığı Uzmanlarının kredileri meslek derneğince izlenmelidir.

9. Yan Dal Uzmanlıkları

Halen uzmanlık tüzüğünde yer alan yan dallara uzmanlık değrneğince öngörülen başka dallarda eklenebilir

Yan dal uzmanlıklarının artması, bu uzmanların daha sonra halk sağlığı asistanlarının eğitiminde kullanılması açısından önem taşımaktadır.

Bir Anabilim Dalında yan dal uzmanlığı verilebilmesi için, en az bir öğretim üyesi bulunması zorunluluğu aranmalıdır.

10. Yeterlilik Kurulları (Board)

Ülkemizde bazı uzmanlık derneklerin oluşturmuş buldukları yeterlilik kurullarının, halk sağlığı alanında da oluşturulmasında zorunluluk vardır.

Bu kurullar uzmanlık derneği ile ilişkili, ancak tamamen özerk olmalıdırlar.

Kurullarda görev alacak kişilerde halk sağlığı eğiticilik deneyimi aranmalıdır.

Kurulun yönergesinin hazırlanmasında Halk Sağlığı Uzmanları Derneği inisiyatif almalıdır.

Yeterlilik kurulu, yukarıda sözü edilen merkezi sınav, ortak eğitim, akreditasyon, sürekli eğitim, asistan karnesi konularında yönerge doğrultusunda çalışmalarda bulunur.

11. Halk Sağlığı Uzmanları Derneği

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği bütün bu çalışmalarda merkezi bir görev üstlenmelidir.

Mesleğimizin geleceği açısından halk sağlığı uzmanları ve eğitim üyeleri dernekte özveriyle ve etkin olarak çalışmalıdırlar.

Dernek, hem bilimsel yayın olanağı sunacak, hem de sürekli eğitimi sağlayacak bir "Halk Sağlığı Dergisi" çıkarmalıdır.

Dernek tüzüğünde gerekli değişiklikler yapılarak, asistanların da aday üye olarak dernekte yer almaları sağlanmalıdır.